

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:
Pe un an 50 Lei
Pe jumătate de an 25 „
Pe un pătrar de an 12 1/4 „
Un număr 1 Leu.

Manuscrisele se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană” iar banii de prenumărațiune și inserțiuni administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edite etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 30 Lei, până la 200 de cuvinte 45 Lei, de aci în sus 60 Lei.

Pravila lui Vasile Lupu Iași 1646 se folosea și în Muntenia.

N'avem de gând să facem ceva excurs asupra acestei cărți, nici să o comparăm cu paralela ei din Muntenia: Pravila cea mare din Târgoviște, 1652, alui Matei Basarab; operă neasemenat mai interesantă din punct de privire: limbistic, iuridic și istoric cultural-social.

Deși foarte natural ar fi, că Pravila lui Vasile Lupu să fie folosită în Moldova și alui Matei Basarab în Țara românească, lucrul acesta însă, nu se observase tocmai chiar pe deaîntregul!

Cam până în dricul secolului al XVIII lea, pelângă *Obiceiul pământului*¹⁾ (Ius consuetudinarium) în Muntenia și Moldova se făceau judecățile și amăsorat dispozițiunilor cuprinse în pravilele amintite.²⁾

Privitor de Moldova aceasta o știm din însăș spusa principelui și istoricului Dimitrie Cantemir, carele în opera sa „Descrierea Moldovei”,³⁾ scrisă pe la 1716,⁴⁾ în pribegia din Harcov, (Ucrania) zice: „... o carte osebită de Legi cari și până în ziua de astăzi este pentru judecătorii Moldovei afa dreptății după care judecă drept”.⁵⁾

E prea bine cunoscut, că Pravila lui Matei, abstrăgând dela împrejurarea, că e de 5 ori mai mare ca alui Vasile Lupu, pe deasupra codicele muntean e orânduț slab de tot, traducerea grea din samă afară și confuză.⁶⁾

Neajunsurile acestea natural apoi, că-i micșorează notabil valoarea practică și lucrarea

lui Daniil Canonianul, Andrean nu mai poate fi folosită cu ușurință și plăcere.

Deaici apoi trebuie că vine lipsa celor din Muntenia, de a se folosi la judecări, pelângă Pravila lor proprie alui Matei Basarab, și de Pravila moldovenilor, alui Vasile Lupu.

Domnitorul Munteniei pentru a H oară, Nicolae Maurocordat, (1719—1730) cu doi ani înainte de moartea sa, a comandat, să-i se prescrie frumos un exemplar (ori poate și mai multe noi însă știm numai de unul) de pe codicele colegului său moldovenesc.

Prescrierea aceasta foarte îngrijit făcută, s-a descoperit acum nu de mult, de di Dumitru Isac, student în drept, în Chelmenți, (Jud. Hotin) unde a fost adusă, cum, cum nu, și când, nu se mai poate erua, — din Sulița-Nouă.

Di prof. univ. din Cernăuți Alexe Procopovici, și-a luat o copie după acest manuscris.

Nicolae Maurocordat, înainte de a veni a doua dată la cârma Țării românești, (1719—1730) — întâia dată a domnit în 1716, — a șezut pe tronul Moldovei în două rânduri. Întâia oară între anii 1709—1710 și a doua oară, la 1711—1716. Trebuie deci se credem, că în acești 6-7 ani se va fi familiarizat și de bine cu opera bine întocmită a logofătului Eustratie,⁷⁾ că și după trecerea alor 13 ani, nu o poate uita; mai cu drag o folosește în astele sale de judecător suprem, ca pe cea regnicolară și obișnuită.

Reproducem titlul din laudatul manuscris:

„Carte rumânească de învățătură dela Pravilele împărătești și de alte giudeate, talmăciată din limba elinească pre limba rumânească și tipărită cu porunca lui Vasile Voevod, Domnul Țării Moldovei, la Iași, în mănăstirea Treisfeteliu, la anul dela Hristos 1646.

Iară acum cu porunca și cu toată cheltuiala dumnealui Constandin Ramadan bir vel stolnic, în zilele prea luminatului și prea înălțatului

7) Constantin Popovici prof. univ. în rev. „Candala” Cernăuți an V.

¹⁾ Xenopol Istoria Românilor, Bucur. 1890 vol. IV. (Istoria modernă) pg 162 și următ — 175. Ar. Densusianu, Istoria limbii și literaturii române, Iași 1894, pg: 116; 267—270; Victor Onișor Istoria dreptului român, Cluj, 1921, pg. 163—195.

²⁾ Iorga Ist. liter. rom. sec 18. v. II 443—4. Bucur. 19.

³⁾ edată în 1909 Buc. de Miron Nicolescu în Biblioteca Socec, nr.ii 10—11.

⁴⁾ ibidem pg: 5; 10; 24; 25.

⁵⁾ ibid 184—5.

⁶⁾ Ar. Densusianu o. c. pg: 270. Iorga Ist. literaturii religioase a românilor. Buc. 1904 pg: 170 și Alexe Procopovici, Introducere în studiul literaturii vechi, Cernăuți 1922 pg: 14 nota 1.

nostru Domnu Io Nicolae Alexandru Voevod, Domnul Țării Muntenești, întru al zecelea an din a doua Domnie a măriei sale, s'au scris *pentru treaba dumisale*, precum se vede, de popa Stanciul dela Toți Sfinții în București. La anul dela nașterea lui Hristos 1729, Martie 25.⁽⁸⁾

*

Mihai Viteazul, amăsurat spiritului epocii sale, nu înțalegea că țaranului după legea firii și a evangheliei, îi compete tot aceeaș libertate și egalitate de drepturi omenești și politice, ca și altor muritori, din fericire născuți boeri ori liberi.

Un hrizov dat de Mihai Viteazul, care dizpozase, că țaranul e legat de glie, pare că e trecut și consfințit pe deantregul și mai că cu aceeaș textuare în chiar corpul Pravilei; tipărită abia cu un jumătate de veac mai târziu, ca și cum fusese liberat de Mihai: arhangelul Sionului românesc din toate timpurile și din tot locul.

Pravila din vorbă, după toate semnele, pare că a fost tradusă și că a fost aplicată în toată estinderea ei, cu mult înainte de tipărirea ei din 1646 și respective 1652! Cel puțin prin 1632, eră cunoscută în viața forenză a neamului nostru.⁽⁹⁾

Eată acum și acest canon agrar inhuman, antisocial și antievangelic:

„Când va fugi țaranul dela locul și dela stăpânul său, nime nicăiurea să nu-l primească; iară de-l va și primi deodată, de sârg (= îngrabă) să-l întoarcă napoi la satul lui de unde iaste;

iară de va fi având vre-o treabă ca aceea cu dânsul acesta ce l-au primit, atunci să aibă a-și spune treaba către domnul al acelu sat;

iară de va meștersugui într'alt chip și va călca pravila aceasta să plătească la domnie ... litre de argint și ... litre buiarinului (boerului) aceluia acui va fi țaranul și într'acest chip să aibă îndemnare de la domnie ca să întoarcă țaranul să-l ducă de unde au fost, iară ei să remâie cu toată paguba și cheltuiala.“⁽¹⁰⁾

Pravila românească, exceptându-se cele protivnice unirii, a ramas ca codice de canoane și pentru românii uniți cu catolicii Romei. In judecăți să se urmeze după Pravila, zice săborul mare, din 25 Mai 1739, în punctul 6; sinod ținut în Blaj în zilele episcopului martir Inochentie Klein.⁽¹¹⁾

⁸⁾ Procopovici I. c. 14.

⁹⁾ T. Cipariu Principii de limbă și scriptură, Blaj 1866 pg. 113 și Ar. Densușianu o. c. 200 și 270 (215 și 197).

¹⁰⁾ I. M. Bucureanu, Colecțiune de legiurile României, vechi și cele noi. Buc. 1885. vol. III part. I pag. 256 (Zac 18) și pg. 7 (ni).

¹¹⁾ I. M. Moldovanu. Acte sinodali, Blaj 1872 vol. 2 pg. 84. (luate din Șincai I 289 Nilles Symbollae Ocniponte 1885 v. II 546. Dr. Aug. Bunca Eppul I. Inocentiu Klein, Blaj 1900 pg. 147.

DUMNEZEU

Prelegere din religie, de preotul Sinesiu Bistreanu.

Deci bine să ni-o însemnăm, că celce ne-a dat în-lăuntru nostru: conștiința, este Dumnezeu, care în nemărginita sa bunătate și ca să ne vadă superiori celorlalte făpturi lumești, și care voește ca noi conducători și stăpânitori lumei să devenim, a sădit întru noi conștiința.

Deci să-l iubim și venerăm, da să-l venerăm ca pe unicul, căci Dumnezeu, ne este stăpân atotputernic; deci să ne închinăm bunătății sale.

Cuvântul lui Dumnezeu încă ne convinge despre existența lui Dumnezeu; iar profesorul Popca afirmă în cartea sa „Religiunea creștină“ astfel: „Sfânta scriptură ne învață și ne îndreptățește de ajuns că este Dumnezeu;“ iar Apost. Pavel zice: „Știm că suntem din Dumnezeu!“ I. c. Ioan V. 20.

Sf. păr. Augustin zice că: Dumnezeu a dat omului două cărți cari ar trebui ca omul să le resfoiască în toată ziua și încă cu atenție, și adevă: cartea firei (naturei) și a sf. scripturi. Întâia e greu de priceput, dovadă ne sunt păgânii cei slabi de înțeles și d'aceia a trebuit să ne-o dea pe a doua carte.

Întocmai cum noi nu putem vedea soarele fără lumina soarelui, și precum nu putem călători pe apă fără apă, așa și pre Dumnezeu nu-l putem cunoaște fără de Dumnezeu.

Dumnezeu a făcut și pe îngerii cei buni, dar și pe diavoli, și rău fac părinții voștri, când dau diavolului puterea deopotrivă ca lui Dumnezeu. Aveți s'o știți că diavolii sunt hotărâți de Dumnezeu spre a-i ascultă porunca, și a-i fi unealtă pedepsitoare față de păcătoși.

Deci nu-i destul a crede lui Dumnezeu, ci se cere ca noi să credem într'un Dumnezeu. Și îngerii, și oamenii, și diavolii trebuie să creadă într'un Dumnezeu; iar când credem într'un Dumnezeu înseamnă că ne punem toată nădejdea, încrederea și mângăierea într'ânsul, — și acestea le facem fără îndoială lăuntrică, și atunci vom fi deplin fericiți.

Dumnezeu e fără început și fără sfârșit.

„Doamne, locuința ne-ai fost nouă din neam în neam; mai nainte de a să naște munții și de a să forma pământul și lumea și din veșnicie în veșnicie ești tu Dumnezeule!“

Și iarăș: „Acesta este Dumnezeu cel adevărat și viața veșnică.“ I. Ioan V. 20.

Egiptenii vechi se obișnuiseră a zugrăvi veșnicia în forma unui șerpe, care își mușcă din coadă.

Fericit e celce are pe Domnul de prieten, căci acela nu moare ci numai să striformă. Amar de acela pe care îl urăște Dumnezeu.

Dumnezeu e atotștiutor.

Așa rostește Apost. Pavel în epistola sa către Evrei: „Și nu este nici o făptură nearătată naintea lui, ci toate sunt goale și descoperite naintea ochilor Celui cu care avem a face“. IV. 13.

— Stătea călugărul naintea colibioarei sale și se gândia: „Am trecut aproape un veac în lumea asta cu păcate, și totuș par'că n'ar fi toate în rând potrivit și nici aceea n'o pot pricepe, că oare căile Domnului ar fi pururea bune și că El ar ști de toate!“ Naintea colibei era un tei mare și umbros; iar la umbra teiului își pregătise calugărul un pat de muschiu, unde obișnuia a să odihni ziua. Așa și de astădată să așeză pe pat și după niște clipite adormi și visă, că: par'că se auzia un glas ca venit din ceriuri și care-i strigă: „Scoală-te om cuvios și pornește în lume, căci m'am hotărât să-ți arăt căile Domnului și că Dumnezeu e atotștiutor!“ Și se părù calugărului că se scoală, își ia toiagul și se îndreaptă spre codrul întunecat ca să cutriere lumea, dar nu după multă vreme se rătăci prin desimea copacilor și n'afra cale de ieșire și stătea nedumerit, ba îl cuprinse și o teamă și se puse pe strigate, doară-l va auzi cineva. În urma chemării sale desnădăjduite se ivește un tiner necunoscut și îi zice: „Să mergem, te voiu însoți eu, că la dimpotrivă te pierzi!“ Și plecară. Seara ajunseră la o casă și stăpânul casei îi primi bucuros și-i ospetă pe ales, dându-le pat curat să se odihnească iar în treacăt le zise: „M'ați nimerit în voie bună și sufletește mult îndestulat, căci astăz m'am împăcat cu cel mai aprig vrăjmaș al meu, și el ca semn al sincerei prietenii viitoare mi-a dăruit acest pocal de aur, și d'aceea sunt atât de mulțumit“. Dimineța, nainte de a plecă, conducătorul calugărului fură din dulap pocalul cel de aur, vârându-l sub mantaua sa. Calugărul îl dojeni, zicându-i: că-i necuvincioasă fapta sa; conducătorul îi răspunse scurt și apăsă: „Taci, astea-s căile Domnului și voința sa!“ Mâne-zi, tot seara, ajunseră la o altă casă, dar stăpânul casei era un avar și reutacios, carele cum îi observă începù a-i înjura, aruncându-le cuvinte de ocară și ameninșându-i cu bătaie. „Griji să fugim d'aci, și lăpădând praful de pe încălțăminte să părăsim acest locaș spurcat!“ zise conducătorul; dar pân'a nu părăsi curtea acestuia, scoase pocalul de sub mantauă și-i cinsti nemilosului om, ceea ce mähni mult pe calugăr, dar conducătorul îi șopti: „Fii liniștit, așa sunt căile și voința lui Dumnezeu!“ Și ple-

cară la altă casă, și stăpânul om bun și milosiv, îi primi cu toată bunavoința. Stând la masă, le descoperi, că pelângă toată stăruința sa în muncă grea și obositoare, n'a putut da înainte; ba nenorocirea îl prigonește fără milă așa că a fost nevoit să vindă mereu din moșioara părintească, încât d'abia i-a rămas casa asta aproape ruinată și greu însărcinată cu datori. Conducătorul își da silința să-l mângăie după putință, dar deșteptându-se des de dimineță, ca recunoștință pentru bunaprimire, îi puse foc la streșina casei, care și arse. „Stai ce faci nelegiuitule!“ strigă spăimântat calugărul, dar acesta îi răspunse: „Taci, căci numai în felul ăsta îți pot dovedi căile și atotștiința lui Dumnezeu!“ În sara zilei sunt găzduiti la unul care încă îi primi cu bunavoință, deși era dela fire om tăcut și scump la vorbă. Singurul îndemn de vorbă îi da unicul său fiu, un copilaș ca de opt ani, căci îl iubiă mult; iar pe calugăr îl desfătă mult această iubire părintească. Mâne-zi, înainte de a plecă, roagă conducătorul pe stăpânul casei să le arate calea ce duce spre orașul învecinat, dar acesta zice: „N'aș avea timp, dar vă va însoți copilașul pân'la puntea țarinei; vă rog însă să îngrijiți să nu-i-se întâmple vr'o primejdie!“ „Și Dumnezeu va griji de dânsul!“ răspunse conducătorul. Ajunși la puntea țarinei sub care forfotia furioasă o apă de munte, conducătorul îmbrânci copilașul în apă carele acolo se înecă. Dacă văzù calugărul și această faptă nelegiuită își pierdù răbdarea și zise: „Pieri din ochi-mi tâlhar și diavol, că mai bucuros voiesc să mă sfășie sălbătecimile prin acest codru, decât să mai fac un pas în tovărășia ta! Astfel sunt căile Domnului?“ Cât ai clipi se striformă conducătorul într'un înger strălucit și-i răspunse cu blândeță: „Nu te supără om al lui Dumnezeu, că acum am să-ți descoper taina a totștiinței dumnezeesti. Pocalul de aur ce-l furasem dela omul cel bun, era un vas otrăvit, căci atât prietenul cât și împăcaciunea erau fătârnicii și i-se sorocia moartea, d'aceea l-am și cinstit omului avar ca bând din el să-și ia resplata. Săracului îi aprinse casa, căci sub cenușă va afla o comoară de gălbiniori și cu aceștia își va recăștiga moșioara părintească. Copilul l-am aruncat în apă, căci tată-său a fost oarecând un mare păcătos și însuș copilul avea să devină cu vremea un ucigător. Tu cu mintea ta nu erai în stare să afli atotștiința dumnezească și am fost trimis eu ca să-ți descoper această însușire dumnezească“.

Apostolul glăsuește: „O adâncimea bogăției și a înțelepciunii și a științei lui Dumnezeu, cât sunt de nepătrunse judecățile lui și nedescoperite căile lui!“ Rom. XI.

Dumnezeu e atotputernic.

Evg. Luca scrie: „Căci la Dumnezeu nimic nu este cu neputință.” I. 37.

Din înțelepciunea poporului culegem, că atotputerniciei dumnezeiești și cel mai înalt munte i-se potrivește ca un grăunte de muștar.

— Regele Canuth cel mare se preumblă într'una din zile pe lângă țărmurile mării; iar curtenii, lingușitori și ipocriți, nu slăbiau cu laudele și preamărirea sa, afirmând că: el este Dumnezeu p'acest pământ și toate-i sunt lui în putință. Într'aceea marea arată neliniște și aruncă mereu talazuri de apă spre uscat. Regele porunci să-i se aducă un scaun și dispuse să îl pună aproape la marginea mării; iar dânsul se așeză pe scaun și zise poruncitor: „Țara asta e a mea și tot a mea e marea ce o încungiuură, deci eu ca rege și stăpân poruncesc valurilor mării să înceteze și să nu mai arunce cu talazuri pe picioarele mele!” Dar marea se agita mereu și valuri uriașe se încercau să inunde pe rege; iar acesta ridicându-se, privi marea și apoi zise curtenilor: „Vedeți pe adevărata regină!” Și ridicând mâna spre ceriu, adause: „Și priviți spre înălțimi, acolo-i adevăratul și atotputernicul Dumnezeu!”

Evg. Luca rostește: „Căci la Dumnezeu nimic nu e cu neputință!”

Dumnezeu e drept și sfânt.

Zice Psalmistul David: „Căci Tu nu ești Dumnezeul căruia i-ar plăcea nedreptatea, cel rău nu va lăcuși lângă Tine și cei vicleni nu vor veșui în preajma ochilor Tăi și pe făcătorii de rele urește Domnul. Pierde-vei pe ceice vorbesc minciună, pe bărbatul sânghiurilor și pe ce înșelător urește Dumnezeu.” V. 5. 7.

Tot ce-i de Dumnezeu rânduit e și drept și sfânt, noi să nu dubităm în dreptatea sa, căci: mintea judecă că oare-i cu cale împrejurarea că adesea dreptul și omul bun să pătimească rele în această lume, și că tot ei sunt cei nenorociți și pe cari li ajung atâtea calamități?

Noi să nu obiecționăm ci-să fim cu răbdare, că să apropie ziua de judecată și atunci se întoarce foaia.

(Urmează)

Noi și curentele de astăzi!

Disertație citită în conferința preoțească ținută în 8 Iunie de preotul Svetozar Mutașcu.

Onorată Conferință!

Dacă m'am văzut îndemnat ca să-mi dezvolt păreriile mele asupra unei chestii care ne interesează deaproape pe noi preoții — adică asupra curentelor de astăzi — apoi am făcut-o cu vădita intențiune de a auzi și păreriile contrare a-le fraților în Cristos, ca astfel cunoscând ce este mai bun să susținem, iar ceea-ce ar fi păgubitor să abandonăm.

O zic aceasta, pentrucă între împrejurările actuale a afla calea cea mai bună este lucru foarte greu, dacă luăm în considerare curentele antibisericești, răsărite pe urma războiului crâncen care a trecut peste noi.

Și fiindcă noi, adică preoții suntem una cu biserica nu ne poate fi indiferent că ce se vorbește și ce se propagă pentru biserică și contra bisericii.

Este adevărat, că în urma înfăptuirii idealului național biserica noastră a scăpat de sub jugul milenar, în care a fost ținută și din cenușotca de odinioară astăzi este redicată la rangul de biserică a statului.

Deodată cu această avanzare a sa, a ajuns însă a fi și invidiată de toată lumea și chiar și de unii din fiii ei slabi de inger și căzuți în mâinile dușmanilor ei.

Că o invidiază străinii nu ne mirăm. O știm aceasta din trecut și istoria ne spune că râuri de sânge și de lacrimi a brăzdat fața bisericii noastre, ca să poată percurge șirul veacurilor până să ajungă la treapta pe care stă astăzi.

Ca biserica creștină, dintru început a fost perze-cutată din partea păgânilor, începând cu Nero cel nebun de pela mijlocul veacului I și cu puțină întrerupere a ținut aproape 300 de ani adică până la anul 323, când binecredinciosul împărat Constantin cel mare după ce bătău pe Maxențiu și invinse și pe Liciniu — puse capăt fioroaselor perzeuțiuni.

Ca biserica națională a avut să indure nespuse de mult din partea schizmaticilor și ereticilor, a papistașilor, a calvinilor, și dela unirea întâmplată la sfârșitul veacului al 17-lea și din partea fraților noștri uniți.

Pre lângă toate aceste perzeuțiuni, credincioșii bisericii noastre au rămas statornici în credința și obiceiurile lor strămoșești, iar factorii cari au contribuit la susținerea și conservarea lor, au fost totdeauna și în tot locul preoții cari suferiau alături de turma incredințată lor și nu încetau a-i mângâia și îmbărbăta. Și așa toate încercările dușmanilor bisericii noastre au dat greș.

Ceeace nu s'a putut duce la îndeplinire însă atunci cu forța, teamă mi-e că să va face acum cu rafineria. Astăzi lumea este mai rafinată. Astăzi nu să mai impune părăsirea credinței și obiceiurilor străbune cu forța, ci cu vicleșugul.

Se începe cu socialismul, perfecționat la comunism. Acesta ar fi mijlocul prin care s'ar putea fericii omenimea în ziua de astăzi. Și ar fi un lucru foarte ușor de dus la îndeplinire după teoria lor. Nu trebuie alta decât ca toți oamenii să fie deopotrivă. La ce să existe bogăți și săraci? Apoi ce rost mai au și popii aceștia în lume; fără de ei s'ar putea, căci nu fac nimic; duc o viață de trântori, fără de griji. De ei ar trebui lumea să să scăpe și ar fi fericite de ea.

Adevărata poveste a lupului cu câinii dela stână după cum o dovedesc aceasta stările din Rusia ș

Ungaria fericită de astăzi, unde destinele bietului popor prostit au ajuns pe mâna comuniștilor.

La poporul nostru însă și mai ales la țaranii de pre sate, socialismul și respective comunismul nu a putut prinde rădăcini. Numai în comunele montane și în centrele industriale sunt socialiști organizați. În comunele cu populație agricolă însă nu. Și să sperăm, că nici nu va ajunge nici când poporul nostru de pre sate, la un socialism în forma celui existent și propagat în centre industriale și orașe cu fabrici.

Aceasta o știu dușmanii bisericii noastre, și pentru aceea acolo unde socialismul și respective comunismul n'are teren, să folosesc de alte mijloace ca să-și ajungă scopul și anume de sectele religioase. La noi cea mai lătită este secta baptiștilor sau a pocăiților cum le place a să numi. Acestea câștigă mereu teren între țaranii noștri:

◆ Poate numai puțini dintre frații în Cristos vor fi atât de norocoși, ca să nu aibă în parohiile lor dacă nu mai mulți, dar cel puțin unul sau doi. Și acolo unde s'a ivit odată un atare rătăcit, mai curând sau mai târziu să vor ivi mai mulți știut fiind, cu cât fanatizm propagă ei învățăturile lor. Iar despre fanatizm zice Voltaire, că este de o mie de ori mai funest și decât ateismul.

Prin urmare nouă preoților ni-se impune paralizarea lățirii acestei secte fanatice ca o datorință cardinală. Iar spre a putea împedea lățirea lor trebuie să-i combatem, deci trebuie să-i cunoaștem.

Pocăiții sunt toți oameni fără de nici o pregătire, dar să ocupă mereu cu cetirea sfintei scripturi și cu timpul devin stăpâni pe ea. La toate ocaziunile apoi să folosesc de citate din ea, așa că de multe ori aduc în încurcătura chiar și pe preot, mai ales dacă acesta nu să ocupă cu cetirea sfintei scripturi.

Și fiind că scopul lor este acelaș ca și al socialiștilor, adică instrăinarea turmei de păstorii ei sufletec, caută toate ocaziunile ca să-i ponegrească pe preoți și deaceea cu predilecție citează cuvintele evang. Matei cap. 23. „Pre scaunul lui Moise au șezut cărturarii și fariseii, deci toate câte vor zice vouă să faceți și să păziți, iar faptele lor să nu faceți... căci iubesc închinăciunile în târguri și a să chema de oameni învățătoriule, iar voi să nu vă chemați învățători, căci unul este învățătorul vostru, iar voi, toți sunteți frați.

Și părinte să nu vă chemați vouă pe pământ, căci unul e părintele vostru cel ceresc.”

Drept aceea ei să și ferească în convorbiri cu preoții de a le zice „părinte” cum obicinuesc credincioșii noștri, ci totdeauna și demonstrative îl agrăiesc cu „domnule preot”. Ei vreau să arate că cuvintele sfântului evang. citate ar avea în vedere deadreptul preoților și aceasta o propagă atât în adunările lor, cât și în toate convorbirile cu credincioșii noștri.

Și fiindcă în urma libertății religioase nu există nici un mijloc coercitiv pentru oprimarea doctrinei lor, dar și altcum fiind chestie de convingere aceasta, nu să poate combate cu mijloace violente, ci numai cu puterea cuvântului și a convingerii.

Deci noi preoții și aici înțeleg mai ales pe aceia, cari avem de luptat cu această sectă, să ne înarmăm cu armele, cari ne stau la dispoziție, ca să putem pară loviturile, ce ne vin din partea lor. Și fiindcă unica armă ce ne stă la dispoziție este puterea cuvântului, pentruca să ne putem folosi de ea, trebuie să ne ocupăm și noi cu cetirea sfintei scripturi și a altor științe ca să putem replică la atacurile lor.

Nu ne servește spre laudă dar nici nu folosim cauza, atunci când ajungând în conversație cu un

pocăit pentru ca să ne scăpăm de el după câteva cuvinte aruncate preste umăr îi întorcem spatele și ne căutăm de drum. Prin o astfel de procedură pe lângă că ne-am aratat mai răi decât pocăitul, am devedit și inferioritatea noastră față de dânsul care are curajul să susțină cu noi disputa, iar noi nu-l avem față de dânsul. Deci să n'o facem. Ci cu blândete, cu calmitate și cu prudență folosindu-ne și noi de argumente din sfânta scriptură, din istoria bisericească, precum și din alte științe, să căutăm a le dovedi rătăcirea lor și intrucât ar fi posibil să i abatem dela dânsa.

Aceasta în contact cu pocăiții.

La slujbele dumnezeiești și mai ales la sfânta liturgie după putință nu numai să cântăm sfânta evanghelie, producându-ne cu trilarile ce le știm face, ci după cetirea ei, la sfârșitul liturgiei repetând cuprinsul pre seurt și la înțelesul auditoriului, să explicăm părțile mai grele, accentuând totdeauna originea dumnezeiească a religiunii noastre și indemnând credincioșii să țină cu sfințenie la ea.

Mie personal mi-s'au făcut observări din partea credincioșilor, că pentruce noi preoții nu explicăm evanghelia cum fac pocăiții. Eu o făceam foarte rar până aci. De atunci însă nu întrelas aproape nici o evanghelie neexplicată — lucru foarte simplu — și pot zice cu satisfacție, că credincioșii mei să duc mai mângăiați dela sfânta liturgie decât până aci.

Predicile lungi nu le ascultă cu atențiune, pentruca sunt prea obositoare, prea grele de înțeles.

În sfârșit încă ceva ce am învățat eu dela pocăiți. Ei adică întreprind misionare de săptămâni întregi pe la frați și pretini. Acolo în mijlocul oamenilor necunoscuți în predici, explică evanghelia așa cum pricep ei, și poporul domie de ceva nou îi ascultă cu curiositate și rezultatul este adunarea pentru ei și aplicarea spre învățăturile lor. Apoi dacă ei pot face lucrul acesta, oare de ce n'am putea să-l facem și noi?

Nu înțeleg așa ca și noi săptămâni întregi să cutreerăm satele, dar cel puțin de 2-3 ori într'un an fiecare dintre noi să liturgisească la câte vre-o sârbătoare sau duminică în altă parohie și mai vârtos acolo unde deja s'a încuibat pocăismul.

Ca oameni noi, necunoscuți în comună sunt sigur vor escita curiozitatea credincioșilor și cuvintele lor vor produce mai mare efect asupra ascultătorilor decât ale preotului local, cu care sunt deja prea obicinuiți și care mai are apoi pelângă aderenți și contrari din diferite cauze.

Mie mi-a fost dat să aud cu urechile mele mai mult ca odată decât îi combat pe pocăiți „Se teme popa că i-se pocăiesc toți oamenii, deaceea tot predică.” Unui preot străin de sigur nu i-se vor arunca astfel de cuvinte.

Apoi ce se atinge de mine, eu cu tot dragul a-și vedea pe orișicare dintre frați să vină la mine în parohie să liturgisească și să predice în orișice duminică sau sârbătoare. Tot așa așa face și eu.

Este adevărat că spre a face lucrul acesta să cere și căta jertfă, pentruca dacă nu dispunem de trăsura proprie cu greu putem conta la una gratuită în zilele de astăzi. Dar dacă e vorba de împlinirea misiunii să mai lăsăm la o parte comoditatea și să o luăm și apostolicește, căci numai așa vom putea zice și noi cu apostolul: „luptă bună am luptat” și ne vom putea aștepta sentința dorită: „bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune, întră întru bucuria Domnului tău”.

Nr. 1180—1922.

Ș T I R I

Convocare.

În înțelesul §-ului 23 din statute, membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convoacă la

Adunarea generală ordinară,

ce se va ține la **Sibiu** în Sala Prefecturii județene, în zilele de 8 și 9 Noemvrie n. 1922.

Programa adunării:

Mercuri în 8 Noemvrie 1922, la orele 11 a. m.

Sedința I., cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Inscrierea delegaților prezenți ai despărțămintelor.
3. Raportul general al comitetului central pe anul 1921.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
 - a) examinarea raportului general pe anul 1921;
 - b) censurarea socotelilor pe anul 1921 și a proiectului de buget pe anul 1923;
 - c) înscrierea membrilor noi.
5. Prezentarea eventualelor propuneri.

Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, prezidiului „Asociațiunii”, Sibiu, Strada Șaguna Nr. 6, cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Joi în 9 Noemvrie, la orele 9 a. m.

Sedința II., cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii alese pentru examinarea raportului general, și propunerile acestei comisiuni.
2. Raportul comisiunii însărcinate cu censurarea socotelilor și a proiectului de buget.
3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri noi.
4. Alegerea prezidentului, viceprezidentului și comitetului central pe un nou period de trei ani 1922/23—1924/25.
5. Fixarea locului pentru ținerea adunării generale ordinară din anul 1923.
6. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
7. Închiderea adunării generale.

După prânz la orele 4.

Sedința festivă a secțiilor științifice-literare.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 5 Octomvrie 1922.

Dr. Vasile Suci,
vice președinte.

Romul Simu,
secretar.

Cu ce fel de Coroane s'a încoronat Regele și Regina. *Regele Ferdinand I* s'a încoronat cu Coroana de oțel cu care a fost încoronat și înaintașul Său: Carol I. Această Coroană a fost făcută după războiul din 1877 pe care l-a purtat România cu Turcii pe la Plevna. România a eșit cu biruință din războiul de atunci și așa din țevile de oțel ale tunurilor luate ca pradă dela Turci s'a turnat o Coroană de oțel, cu care a fost încoronat acum la Alba-Iulia și Regele României Mari. *Regina Maria* s'a încoronat cu o Coroană nouă, turnată din aur curat și împodobită cu petri scumpe. Ea cântărește aproape 2 kilograme. Aurul de lipsă la facerea ei l-a dăruit un Român bogat din părțile Sătmarului (A. Pocol) care are bii de aur. Coroana a fost făcută de unul din cei mai iscusiți maestri din Paris. Fiind nouă, această Coroană a fost sfințită în biserica Încoronării.

Amnestie. În consiliul de miniștri s'a decis ca să se dea amnestie generală cu prilejul încoronării. Ministerul justiției a prezentat un proiect prin care se amnestiază anumite delictive politice și ziaristice. Infractionile militare vor fi cuprinse într'o propunere separată.

Atac contra Românilor în camera maghiară. Deputatul Szilágyi a rostit în camera din Budapesta un discurs violent contra Românilor, zicând că Încoronarea dela Alba-Iulia s'a făcut fără învoirea Maghiarilor, Sașilor și a Românilor din Ardeal, cari toți doresc să rămână sub dominațiunea maghiară. Închee cu amenințarea, că Ungurii nu se vor odihni până nu vor restabili vechea țară ungurească. Spre acest scop se vor folosi de toate mijloacele permise și nepermise, publice sau secrete.

La aceste cuvinte războinice primministrul Bethlen n'a avut nici un cuvânt de reprobare.

Ministrul nostru de externe în conțelegere cu Iugoslavia și Cehosovacia va trimite guvernului maghiar o notă de protestare.

Sporul de scumpețe. S'a votat în cameră și senat pe seama funcționarilor de stat începând cu 1 Octomvrie cor. un nou spor de scumpețe de 1½ ori sporul de până acum și un adaus familiar de 100 Lei pentru funcționarii cu 1 copil, de 150 Lei pentru cei cu 2 copii și de 250 Lei pentru cei cu 3 și mai mulți copii. Pensionarii vor primi prima de scumpețe îndoit. Acest spor i-l vor primi și preoții.

Generalului Berthelot i-a oferit camera și senatul român, la propunerea Dlui Iorga, o moșie cu casă la țară, pentru serviciile prețioase ce le-a făcut României ca reorganizator al armatei române în războiul mondial.

Premierul englez Lloyd George a demisionat. Noul ministru președinte e Bonar Law.

Principele Mihai, fiul principelui moștenitor Carol, a implinit anul dela naștere.

Ca semn al Proniei cerești ne asociem toți românii la bucuria familiei Reg., că să-l țină Dumnezeu la mulți ani; poartă numele lui „Mihai Viteazul”, care cu 300 de ani mai înainte a pecetluit la Alba-Iulia documentul Unității Neamului românesc.

O nouă catastrofă la Lupeni. Marți 24 Octomvrie s'a produs o nouă explozie în minele Ilona dela Lupeni în urma aprinderii unui gaz și praf de cărbune. Sunt 7 morți.

Ministerul de război a aprobat, ca elevii de clasa VII liceală și a V-a și VI-a normală să amâne intrarea în serviciul militar până după terminarea studiilor.

Mantia de încoronare a M. Sale Reginei e cumpărată din colecta cetățenilor și lucrată la școala de sericicultură din București. E o capd'operă în stilul vechilor mantii de origine bizantină, cunoscut- sub numele de dalmatică, lucrată în fir de aur și ornamentată cu motive vechi românești. Mantia M. S. Regelui e lucrată în cel mai mare atelier de broderie artistică din Paris.

Foaie nouă în Caransebeș. Începând cu 1 Novembrie n. va apare în Caransebeș o foaie nouă cu titlul: „Școala Bănățeană“, de 2 ori pe lună, organul Asociației învățătorilor din Caraș-Severin. Dorim noului confrate spór la muncă și rezultate frumoase.

Adunarea desp. Orșova a Asociațiunii. Duminecă în 29 Octomvrie n. s'a ținut la Orșova adunarea de constituire a despărțământului Orșova al Asociațiunii, sub conducerea delegatului comitetului central, dl Coriolan *Buracu*, paroh în Mehadia. Adunarea a succes pe deplin. Au ținut discursuri înălțătoare fruntașii noștri Dr. V. Branisce și Traian Lalescu. S'au adunat taxe de membri în suma de 12000 Lei. A fost și concert bine reușit. Raport detaliat în numărul viitor.

Ungaria și evreii. Dupăcum anunță ziarele, din Ungaria vor fi expulzate 15 mii de familii evreești.

VARIETĂȚI.

Cât durează visele ?

Psychologul elvețian Clapatéde a făcut calculare ce pare a fi exactă, despre durata viselor. Învățatul elvețian s'a slujit la măsurarea aceasta de-un mijloc foarte simplu: el lăsa la intervale scurte regulate să-i picure dintr'o sticlă un strop de apă pe cap ca să-l trezească. Într'un vis care dură abia câteva secunde, numitul psiholog a avut următoarele aventuri: A săvâșit un omor în Paris, fugi la Londra, de-acolo se imbarcă pe-o corabie și plecă la New-York. Fugi și de-aici de teama poliției și ajunse în Chicago. Simțindu-se urmărit porni iar mai departe la San-Francesco, se angajă ca fochist pe-o corabie ce pleca în Japonia, ajunse acolo, în Yokohama fu condamnat la moarte și se trezi.

Problema duratei visurilor a preocupat foarte des fantezia popoarelor. Dovadă despre aceasta e și următoarea povestire islamică: Uu sultan necredincios răsă asupra unei părți din Coran, în care se spune, că arhanghelul Gavriil într'o dimineață l-a sculat pe Mohamed din așternutul lui, l-a arătat iadul, l-a condus prin cele șapte ceruri ale paradisiului, i-a dat voie să vorbească de 90.000 de ori cu Dzeu și l-a adus pe urmă din nou în patul său. Toate acestea se întâmplară înainte de-a curge toată apa din ulciorul de lângă pat care se răsturnase la venirea îngerului. Sultanul acela necredincios adormi de-asemena odată o clipă numai și visă un vis lung cu foarte multe pățanii. Când s'a trezit văzù că toate se petrecuseră într'o singură secundă.

Tot astfel povestește și psihologul englez Artur Synch despre un vis lung ce l-a avut în șapte secunde. La ora 9 s'a trezit din somn, a auzit prima bătaie a ceasului, adormi atunci imediat și se trezi când sună a noua lovitură. În acest răstimp scurt a trecut prin o mulțime de încurcături și pățanii.

CONCURS.

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistoriu diecezan de dato 10 August 1922 Nr. B. 3066 ex 1922 se escrie concurs pentru ocuparea postului de *capelan* pe lângă neputinciosul preot Simeon Popoviciu în parohia de clasa II. în *Mramorac*, protopresbiteratul Panciovei cu termen de 30 zile dela prima publicare, pe lângă următoarele

Emolumente:

- 1) $\frac{1}{3}$ parte din sesiunea parohială.
- 2) $\frac{1}{3}$ parte din dotațiunea de 14.400 cor. votată de comitet și sinod anual și aprobată de Ven. Consistoriu cu datul de 24 Sept. 1921 Nr. 3852/921.
- 3) $\frac{1}{3}$ parte din toate venitele laterale.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poștiți a-și înainta petițiile de concurs comitetului par. prin P. O. oficiu protopresbiteral din Vârșeș și a se prezenta în sfânta biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cântări și oratorie, însă numai cu prealabilă incuviințare a P. O. protopresbiter tractual din Vârșeș.

Mramorac, din ședința comitetului parohial, ținută la 19 Sept. 1922.

Trifu Beleuța m. p.
președintele com.

Adam Bojin m. p.
notarul com.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protoprb. adm.
Nr. 3764 B ex 1922.

Acest concurs se publică cu adausul, că sub emolumentele de sub punct 3 este a-se înțelege și birul parohial, pe care credincioșii în sensul §-lui 29 al Regulamentului pentru parohii, și a decizului konzistorial ddo 3 Martie și 12 Aprilie 1914 Nr. 3053, ridicat la valoare de concluz sinodal cu concluzut Nr. 33 ex 1914, sunt îndatorați a-l presta constituind el o parte legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș în 27 Septemvrie 1922.

2—3

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu

În curând va apărea:
**CALENDARUL
ROMÂNULUI
pe anul comun de la Christos
1923.**

● Care de 35 de ani
la rând nu lipsește
din casa gospoda-
rului bănățean. ●

Cererile se pot face de pe acum
adresându-se **Librăriei Diece-
zane din Caransebeș.**

La Tipografia și Librăria Diecezană din Caransebeș

se găsesc

TOT FELUL DE CĂRȚI ȘCOLARE

curs primar, secundar și comercial și tot felul de papetărie în angro și detail
ca: Caete, creioane pentru tablite, tocuri, creioane, tablite, bureți, (sponghe), cretă, gumă de șters, pene etc. precum și certificate școlare, registre de absențe și cărțică de atestare.
La orice comandă se face rabat.

Cu stimă

Tip. și Librăria Diecezană
Caransebeș.